

Araştırma Makalesi / Research Article

Geliş Tarihi / *Received*:22.02.2018 • Kabul Tarihi / *Accepted*:08.03.2018

Öğretmen Adaylarının Öğretmen Atamalarında Kullanılan Sözlü Sınava İlişkin Algıları: Metafor Analizi Örneği*

Nazım ÇOĞALTAY

Dr. Öğr. Üyesi
Bitlis Eren Üniversitesi- Çocuk Gelişimi Bölümü- Bitlis- Türkiye
ORCID: 0000-0001-5676-4470
yjscogaltay@gmail.com

Zehra Nur ARAS

Lisans Öğrencisi.
Muş Alparslan Üniversitesi- Sınıf Öğretmenliği Bölümü- Muş- Türkiye
ORCID: 0000-0002-1438-1604
zehra__aras@hotmail.com

Öz

Bu çalışmada Milli Eğitim Bakanlığı'na atanacak öğretmenlerin seçiminde getirilen sözlü (mülakat) sınavına ilişkin öğretmen adaylarının metaforik algılarının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu çalışma, nitel araştırma desenlerinden olan “olgubilim (fenomenoloji) deseni” esas alınarak yapılandırılmıştır. Çalışma grubunu 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Muş Alparslan Üniversitesi Eğitim Fakültesinin farklı bölümlerinde okuyan öğrencileri oluşturmuştur. Öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında uygulanan sözlü sınava (mülakat) ilişkin metaforik algılarını belirlemek amacıyla, “*Sözlü sınav (mülakat).....gibidir. Çünkü .....*” ifadesinin yer aldığı yarı yapılandırılmış form kullanılmıştır. Çalışma sonunda elde edilen veriler içerik analizine uygun olarak çözümlenmiştir. 94 öğretmen adayı sözlü sınava ilişkin toplam 62 geçerli metafor üretmiştir. Üretilen bu metaforlar 4 farklı kavramsal kategori altında değerlendirilmiştir. Çalışmada üretilen metaforlar incelendiğinde öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun getirilen sözlü sınav hakkında olumsuz tutum içinde olduğu anlaşılmıştır. Araştırmanın sonunda elde edilen bulgular ışığında önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Metafor, Sözlü Sınav, Öğretmen Adayı.

---

* Bu çalışma, 11-13 Mayıs 2015 tarihleri arasında Kızılcahamam'da düzenlenen 12. Uluslararası Eğitim Yönetimi Kongresi'nde sunulan bildirinin gözden geçirilmiş ve genişletilmiş halidir.

Preservice Teachers' Perceptions of Interview Examination Which Used to Teacher Selection: An Example of Metaphor Analysis

Abstract

The purpose of this study was to determine the metaphorical perceptions of preservice teachers' regarding the interview exam which was started to be implemented for the selection of teachers by the Ministry of Education for recent years. Study group comprised of a total of 94 students enrolling in various departments of the Faculty of Education Muş Alparslan University in the 2016-2017 academic year. In order to determine the preservice teachers' perceptions of "interview exam", it was used a semi-structured form which included the question of "interview exam is like.....Because.....". Also they were asked to focus on only one metaphor to express their thoughts. Data collected at the end of the study were analyzed using content analysis. A total of 62 valid metaphors were produced about the interview exam by the participants. These metaphors were grouped under four different conceptual categories. According to study findings, it is understood that the vast majority of the teacher candidates are in a negative attitude about the interview exam. At the end of the study, suggestions were made in the light of the findings.

Keywords: Metephor, Interviewexam, Preservice Teachers'.

GİRİŞ

Türkiye’de öğretmen yetiştirme sisteminin temelde üç önemli aşamadan oluştuğunu söylemek mümkündür. Bunlardan ilki öğretmenlik mesleğini icra etmek isteyenlerin seçilerek eğitim fakültelerinde veya diğer fakültelerde lisans eğitimlerine başlattırıldığı dönem. İkincisi mesleki ve alan yeterliliklerinin kazandırıldığı lisans eğitim dönemi. Üçüncüsü de lisans mezuniyetleri sonrası en etkili olanların seçilmeye çalışıldığı ve bu kapsamda merkezi ve sözlü sınavların yapıldığı dönemdir. Şüphesiz etkili öğretmenlerin sisteme kazandırılmasında her üç dönem de önemlidir. Ancak son aşama olan lisans sonrası öğretmen seçimi önceki iki dönemin hazırlık ve emeklerini de etkileyecek öneme sahiptir.

Son yıllarda Türkiye’de açılan öğretmen kadrolarına yapılan başvuru sayısının her geçen gün artması öğretmen adayları arasındaki rekabeti arttırmakla beraber daha güvenilir ve geçerli ölçme ve değerlendirme sistemine olan ihtiyacı da gündeme getirmiştir. Milli Eğitim Bakanlığının öğretmen atamalarında öğretmen adaylarının girmiş oldukları Kamu Personeli Seçme Sınavı’ndan aldıkları puanlara ek olarak öğretmenleri usul ve esasları yönetmelik ile belirlenen sözlü sınava tabi tutmaları yeni bir uygulama olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğretmen yetiştirme en önemli bileşenlerinden biri de liyakat esaslı atamaların gerçekleşmesine olanak sağlayacak ölçme ve değerlendirme sisteminin geliştirilmesidir. Bu çalışma ile öğretmen atamalarına getirilen sözlü sınava ilişkin öğretmen adaylarının metaforik algılarını ortaya çıkarmak hedeflenmektedir.

TDK (2017) tarafından “bir ilgi veya benzetme sonucu gerçek anlamından başka anlamda kullanılan söz, mecaz” olarak tanımlanan *metafor* esasen *Grekçe* kökenli bir kelimedir. Bu kelime değişim veya aşırı anlamına gelen “meta” sözcüğü ile götürmek, taşımak ve gitmek anlamlarına gelen “pherein” sözcüğünün bileşiminden türemiştir (Levine, 2005). Bileşik sözcüğü bütün olarak analiz ettiğimizde “bir şeyi başka bir yere götürerek değiştirmek, değişim ötesine taşımak” şeklinde yorumlamak mümkündür. Bir başka deyişle metafor; bir kavram, durum ya da nesnenin daha iyi anlaşılabilmesi için iyi bilinen ve genellikle de somut olan bir kavram, nesne ya da duruma benzeterek anlaşılır duruma getirmektir (Çobanoğlu & Gökalp, 2015; Altun & Apaydın, 2013).

Metafor kavramı literatürde ilk kez Lakoff ve Johnson (1980) tarafından “Metaphors We Live By” (Yaşamımızdaki Metaforlar) isimli zihinsel gelişim alanındaki çalışmalarında kullanılmıştır. Kitapta insanların zihinsel dünyalarını metaforlar aracılığıyla yapılandırdığına değinilmiş ve metaforların insan zihninde düşünce üretme ve ilişki kurma bağlamındaki birçok faaliyette kullanıldığı

vurgulanmıştır. Metaforlar, herhangi bir kavram, nesne veya duruma kendi birincil anlamı dışında anlam yükleyerek bir başka kavram, nesne veya durumu etkili bir şekilde açıklamaya yarayan araçlardır (Deant-Szokolszky, 1993).

Metaforlar aracılığıyla bir insanın herhangi bir konu hakkında neyi nasıl ve hangi açılardan düşündüğüne ilişkin bilişsel yaklaşımı ortaya konabilir (Morgan, 1998; Short, 2000; Kendall & Kendall, 1993): Ancak bununla beraber metaforlar bir olgunun iç yüzünü görmemizi sağlarken aynı zamanda bunu çarpıtabilir. Metaforların güçlü yönlerinin yanında zayıf yönlerinin de olduğu unutulmamalıdır. Bu bağlamda bir olguyu tam olarak açığa kavuşturan uygun tek bir metafor olamaz. Ancak farklı metaforların bir olgunun değişik yönlerini gösterme ve farklı niteliklerini ortaya koyabilme gücü vardır (Morgan, 1998). Metaforlar (benzetmeler, eğretilmeler, istiareler, mecazlar) olayların oluşumu ve işleyişi hakkında düşüncelerimizi yapılandıran, yönlendiren ve kontrol eden en güçlü zihinsel araçlardan biridir (Saban, 2004).

Tompkins ve Lavley (2002) gündelik konuşma dilimizin bile metaforlarla dolu olduğunu ifade etmişlerdir. Metaforlar olmadan konuşamayacağımızı, düşünemeyeceğimizi ve asla bilinçli varlıklara dönüşemeyeceğimizi dolayısıyla dil ile metaforların iç içe olduğunu iddia etmişlerdir. “Dünyayı omuzumda taşıyorum”, “tünelin sonundaki ışığı görüyorum” “bir kaplan gibi dans ediyor” gibi cümleler de görüleceği gibi, duygularımızı, düşüncelerimizi ve bilincimizi dil ile ifade ederken çoğunlukla metaforlara başvuruyoruz. Hatta yapılan araştırmaların gündelik konuşmamızda dakikada dört tane metafordan yararlandığımızı göstermektedir. Çünkü kişisel metaforlarımız dünyayı anlamlandırma ve tanımlamada bizlere yardımcı olmaktadır (Tompkins & Lavley, 2002).

Metaforlar günümüzde birçok farklı disiplin alanında veri toplama aracı olarak kullanılmaya başlanmıştır. Çünkü metaforlar inançları, değerleri ve tutumları şekillendirdiğinden örgütsel yaşamın doğasının anlaşılmasında etkili bir şekilde kullanılmaktadır. Son zamanlarda bir örgütün yönetiminde örgütün çeşitli yönlerinin anlaşılması ve ifade edilmesinde metaforların kullanılması tartışılmaktadır (Çelikten, 2006). Bu bağlamda eğitim bilimleri alanında; profesyonel düşünme, profesyonel kimlik geliştirme, pedagojik bir araç, bir yansıtma aracı, değerlendirme aracı ve öğretimde bir değişim aracı olarak kullanılmıştır (Saban, 2006). Gerek yurt içinde gerekse yurt dışında eğitim ve öğretimle ilgili bir çok kavram üzerinde metaforik araştırmaların yapıldığını görmek mümkündür. Literatür incelendiğinde, eğitim liderliği ve müdürler (Cerit,

2008; Çobanoğlu & Gökalp, 2015; Hacıhafızlıoğlu vd., 2011; Singh, 2010; Turhan & Yaraş, 2013; Yalçın & Erginer, 2012), öğretmenlik mesleği (Ben-Peretz vd., 2003; Ekiz & Koçyiğit, 2012; Inbar, 1996; Saban vd., 2007), öğrenci (Koçak, 2011; Saban, 2009), müfettiş (Töremen & Döş, 2009; Döş, 2010), okul iklimi (Coşkun, 2011), sınıf kuralları (Turhan & Yaraş, 2012) gibi kavramlar üzerinde metaforik çalışmaların yapıldığı görülebilmektedir. Bu çalışmada ise, Milli Eğitim Bakanlığı'na atanacak öğretmenler için getirilen sözlü sınavına (mülakat) ilişkin öğretmen adaylarının metaforik algılarının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu genel amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara yanıtlar aranmıştır?

1- Genel olarak öğretmen adaylarının getirilen sözlü sınava ilişkin sahip oldukları metaforlar nelerdir?

2- Söz konusu metaforlar hangi kavramsal kategoriler altında toplanabilir?

DESEN

Milli Eğitim Bakanlığınca öğretmen atamalarına getirilen sözlü sınavının olası sonuçlarının incelenmesinin ve yorumlanmasının amaçlandığı bu çalışma nitel araştırma modellerinden olgubilim (fenomenoloji) modeli esas alınarak yapılandırılmıştır. Olgubilim farkında olunan fakat detaylandırılabilmesi için derinlemesine araştırma gerektiren olguların ortaya çıkarılmasına olanak sağlayan nitel bir araştırma desendir (Patton, 2002; Sanders, 1982). Olgular her ne kadar yaşadığımız dünyada çeşitli şekillerde karşımıza çıkmış ve bir şekilde bu olguları tecrübe etmiş olsak bile yine kendisi hakkında de tam anlamıyla bilgiye sahip olamadığımız olaylar, deneyimler, algılar ve kavramlardır. Yabancı olunmayan ancak ancak tam olarak da tanımlanamayan bu kavramların araştırılmasında kullanılabilecek uygun araştırma modellerinden biri de olgubilimdir (Sönmez & Alacapınar, 2011; Yıldırım & Şimşek, 2006).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Muş Alparslan Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören okulöncesi, ilköğretim matematik, türkçe ve sınıf eğitimi lisans programı öğrencilerinden oluşmaktadır. Geri dönen formlar incelendiğinde 13 adet formda herhangi bir metafor geliştirilemediği anlaşıldığından analiz dışı bırakılmıştır. Araştırmaya dahil edilen katılımcıların demografik özelliklerine göre dağılımı Tablo 1.'de gösterilmiştir. Katılımcıların tümü eğitim fakültesinin mezun durumda olabilecek son sınıf öğrencileridir.

Tablo 1. Katılımcılara ait demografik özellikler.

Cinsiyet	n	%
Erkek	43	45,7
Kadın	51	54,3
Bölüm		
Sınıf Eğitimi	41	43,6
Okul Öncesi Eğitimi	26	27,6
İlköğretim Matematik Eğitimi	14	14,9
Türkçe Eğitimi	13	13,7
Toplam	94	100

Tablo 1’de görüldüğü üzere araştırmaya katılan öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun sınıf eğitimi lisans programı (%43,6) öğrencileri olduğu ve daha çok kadın öğrencilerden (% 54,3) oluştuğu görülebilmektedir.

Verilerin Toplanması

Öğretmen adaylarının öğretmen atamalarında uygulanan sözlü sınava ilişkin metaforik algılarını belirlemek amacıyla, “*Sözlü sınav (mülakat).....gibidir. Çünkü .....*” ifadesinin yer aldığı yarı yapılandırılmış form kullanılmıştır. Öğretmen adaylarına ilgili olgu hakkındaki metaforun diğer bir ifade ile benzetmenin herhangi bir şeye (somut, soyut, canlı cansız varlıklar) yapılabileceğini, çünkü ile de metaforun gerekçesinin açıklanması gerektiği izah edilmiştir. Katılımcılara yalnızca bir metafor üzerinde yoğunlaşarak, düşüncelerini aktarmaları için 30 dakika süre tanınmıştır. Araştırmamızda olduğu gibi metaforik algıyı ölçmeye çalışan diğer araştırmalarda da; üretilecek metafor ile kaynağı arasındaki bağlantıyı sağlayabilmek için “gibi” kavramına, üretilen metaforların gerekçelendirilebilmelerine olanak sağlamak için “çünkü” kavramına yer verildiği görülmektedir (Coşkun, 2011; Çobanoğlu & Gökalp, 2015; Hacıhafizoğlu vd., 2011; Kaya, 2014).

Veri Analizi

Veri toplama aracı ile ulaşılan metaforlar içerik analizine uygun şekilde çözümlenmiştir. İçerik analizi, belirli kurallara dayalı kodlamalarla bir metnin bazı sözcüklerinin daha küçük içerik kategorileri ile özetlendiği sistematik, yinelenbilir bir teknik olarak tanımlanmaktadır (Büyüköztürk vd., 2009). Bu teknik ile karmaşık bir veri setinden daha anlaşılır kavramlar ve ilişkiler elde

edilerek betimsel analizle ulaşılamayan veya gözden kaçırılan kavram ve temalar keşfedilebilir (Yıldırım & Şimşek, 2006). Veriler kategorize edilirken sadece üretilen metafora değil aynı zamanda gerekçesine de dikkat edilmiştir. Çünkü bazen farklı iki kişi tarafından üretilen aynı metafor farklı anlamlarda kullanılmış olabilir. Bu nedenle üretilen metaforun gerekçesi de göz önünde bulundurularak içerik analizi gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubundan elde edilen veriler daha önceki benzer çalışmalar da göz önünde bulundurularak (Hacıhafızoğlu vd., 2011; Coşkun, 2011; Çobanoğlu & Gökalp, 2015; Kaya, 2014); (i) kodlama ve ayıklama, (ii) örnek metafor derleme, (iii) kategori geliştirme, (iv) geçerlilik ve güvenilirlik ve (v) verilerin bilgisayar ortamına aktarılması olmak üzere beş aşamada analiz edilmiştir. Bu aşamalar sırasıyla aşağıdaki gibi açıklanabilir;

Kodlama ve ayıklama aşaması; Bu aşamada öncelikle elde edilen formlarda öğretmen adaylarının ürettikleri metaforlar Microsoft Excel programına aktarılarak alfabetik bir şekilde sıralanmıştır. Böylelikle oluşturulan geçici liste dikkatle incelenerek öğretmen adaylarının net bir şekilde herhangi bir metaforu üretip üretmedikleri belirlenmeye çalışılmıştır. Yapılan incelemede 13 adet formda bu araştırma için analize dahil edilebilecek bir metafor üretilmediği gözlenmiş ve analiz dışı bırakılmıştır. Geri kalan 94 adet formda bir metafor üretilerek tanımlandığı anlaşıldığından araştırma bu formlar üzerinden sonuçlandırılmaya çalışılmıştır.

Örnek Metafor Derleme Aşaması: Bu aşamada birinci aşamadan geçen yeni liste yeniden alfabetik sıraya göre listelenmiş ve tekrar incelenmeye başlanmıştır. İnceleme esnasında bir metaforu temsil eden katılımcıların doldurdukları formlarından ilgili metaforu en iyi temsil ettiği varsayılan ifade alınmış ve 62 metafordan oluşan bir “örnek metafor listesi” oluşturulmuştur. Böylelikle araştırmanın bir sonraki aşamasında kullanmaya elverişli başvuru kaynağı olacak listeye ulaşılmıştır. Bununla birlikte yeni liste isim benzerliği olup ancak farklı hatta zıt anlamlar yüklenilmiş olabilecek metaforların aynı kategoride toplanmalarını ortadan kaldıracak analiz geçerliliğini de sağlamıştır.

Kategori Geliştirme Aşaması: Üretilen metaforlar kaynak-konu-gerekçe-anlamlılık ve barındırdığı ilişki açısından ele alınarak irdelenmiştir. Bu aşamada üretilen 62 metaforun söz konusu sözlü sınavına ilişkin temelde neyi vurguladığına bakılmış ve nihai olarak vermek istediği mesaj çözümlenmeye çalışılmıştır. Böylelikle her metafor vermek istediği nihai mesaj açısından kategorize edilerek araştırmada toplam 4 kavramsal kategori oluşturulmuştur. Bu kategoriler aşağıda açıklanmaya çalışılmıştır;

i) Adalet/Objektiflik: Bu kategoride toplanan metaforlar sözlü sınavın adalet ve objektiflik yönüne ilişkin mesajlar içermektedir. Adalet/objektiflik kategorisinde *torpil, bukalemun, şike, bozuk terazi, devekuşu* gibi olumsuz tutumu yansıtan metaforlar ile birlikte *süzgeç* gibi olumlu tutumu yansıtan metaforlar yer almıştır.

ii) Siyasi Güç: Bu kategorideki metaforlar getirilen sözlü sınavdaki siyasi gücün rolüne ilişkin mesajlar içermektedir. Siyasi gücün sözlü sınavın sonucu üzerindeki etkisinin vurgulandığı bu kategoride *çember, robot, gece-gündüz, kral, padişah, mafya* gibi olumsuz tutumu yansıtan metaforlar yer almıştır.

iii) Umutsuzluk: Bu kategorideki metaforlar söz konusu sözlü sınavın öğretmen adaylarının atamaya ve geleceğe ilişkin umutsuzlukları üzerindeki etkisini vurgulamaktadır. Bu kategoride *hayal kırıklığı, karpuz-kavun seçimi, sis, son nefes* gibi olumsuz tutumu yansıtan metaforlar yer almıştır.

iv) Süreç: Bu kategoride toplanan metaforlar öğretmen adaylarının sözlü sınav esnasında ne gibi şeyler yaşayacaklarını tasvir eden mesajlar içermektedir. Bu kategoride *sorgu odası, mahkeme, mahkum* gibi olumsuz tutumu yansıtan metaforlar ile birlikte *bal peteği ve sırat köprüsü* gibi olumsuz tutumu yansıtan metaforlar yer almaktadır.

Geçerlilik ve Güvenilirlik Aşaması: Her araştırmada olduğu gibi metaforik araştırmalarda da ölçme sonuçlarının güvenilirliği ve geçerliliğinin test edilmesi gerekir. Bu durum araştırma sonucunda elde edilen bulguların inandırıcılığının en önemli göstergesi olarak kabul edilebilir. Nitel bir araştırmada verilerin nasıl toplandığının ve elde edilen verilerin nasıl analiz edildiğinin ayrıntılı bir şekilde rapor edilmesi geçerliliği olumlu yönde etkiler. Bununla birlikte sonuçlara ulaşırken ne kadar objektif olunduğu da birinci düzeyde güvenilirlik ile ilgilidir (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Araştırmamızda tutarlılık bağlamında güvenilirliği test etmek için nitel yaklaşım konusunda bir uzmandan yararlanılmıştır. Çalışmayı gerçekleştiren araştırmacılar birbirinden bağımsız olarak üretilen metaforları kodlayıp kategoriler geliştirmiş ve elde ettikleri kategorileri karşılaştırarak tespit edilen farklılıklar üzerinde tartışmış ve nihai olarak 62 metafor ve 4 kategoriden oluşan liste elde edilmiştir. Daha sonra 62 metaforun yer aldığı liste ile 4 farklı kavramsal kategorinin yer aldığı liste alandaki uzmana verilerek metaforlar ile kategoriler arasında eşleştirme yapması istenmiştir. Ardından görüş birliği ve görüş ayrılıkları tespit edilerek Miles ve Hubermann (1994)'ın "Güvenilirlik= (Görüş Birliği) / (Görüş Birliği+Görüş Ayrılığı)*100" formülü kullanılarak hesaplanmıştır. Yapılan hesaplamada araştırmacılar ile uzman arasındaki uyum

.93 çıkmıştır. Elde edilen bu değer araştırmamızda elde edilen bulguların tutarlılık bağlamında güvenilir olduğunu göstermektedir.

Verilerin Bilgisayar Ortamına Aktarılması Aşaması: Güvenirliliği test edilen tüm metaforlar ve ait oldukları kategoriler bilgisayar ortamına aktarılarak ilgili kategorileri temsil eden frekans ve yüzdeler hesaplanmıştır.

BULGULAR

Araştırmaya katılan öğretmen adayları öğretmen atamalarına ilişkin getirilen sözlü sınav hakkında 62 farklı metafor üretmişlerdir. Katılımcılar tarafından en sık tekrarlanan metaforlar şunlardır; padişah (f=6), torpil (f=6), bukalemun'dur (f=5). Araştırma bütünüde katılımcıların ürettikleri metaforlar, bu metaforlara ait frekans ve yüzdeler tablo 2.'de gösterilmiştir.

Tablo 2. Öğretmen adaylarının sözlü sınavına ilişkin ürettikleri metaforlar.

Sıra	Metafor	f	Sıra	Metafor	f
1	Padişah	6	32	Haksızlık	1
2	Torpil	6	33	Sis	1
3	Bukalemun	5	34	Yetim	1
4	Kral	4	35	Tiyatro	1
5	Kalın ense	3	36	Şaka	1
6	Teknik direktör	2	37	Kurbanlık hayvan	1
7	Yandaş medya	2	38	Sirk	1
8	Süzgeç	2	39	Son nefes	1
9	Şike	2	40	Meyve vermeyen ağaç	1
10	Bozuk terazi	2	41	Lüks villa	1
11	Mahkeme	2	42	Heykel	1
12	Sorgu odası	2	43	Çetin ceviz	1
13	Mahkum	2	44	İddia kuponu	1
14	Üzüm	2	45	Kokuşmuş kadavra	1
15	Gemi kaptanı	2	46	Gece-gündüz	1
16	Ankara'daki dayı	2	47	Köprüden önceki son çıkış	1
17	Senaryo	2	48	Ölümcül ameliyat	1
18	Karpuz-kavun seçimi	2	49	Muş'un mevsimi	1
19	Hırsızlık	1	50	Ateş	1
20	Hakim	1	51	Ölümden sonraki yaşam	1

21	Devekuşu	1	52	Dozer	1
22	Hakem	1	53	İp cambazı	1
23	Dereyi geçen kişi	1	54	Robot	1
24	Buz kalıbı	1	55	Ayı'nın dayı olduğu yer	1
25	Engelli koşu	1	56	Karanlık oda	1
26	Nuh'un gemisi	1	57	Görünmez varlık	1
27	Güzellik yarışması	1	58	Delinmiş balon	1
28	Çember	1	59	Puzzle	1
29	Mafyacılık	1	60	Sırtlan	1
30	Bal peteği	1	61	Örümcek ağı	1
31	Sert rüzgar	1	62	Sırat köprüsü	1

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere katılımcılar birbirinde bağımsız 62 metafor geliştirmişlerdir. Yapılan analizde her metafor verilmek istenen nihai mesaj açısından değerlendirilerek; dört kavramsal kategoriye ayrılarak değerlendirmeler sürdürülmüştür. Tablo 3'te adalet/objektiflik kategorisinde değerlendirilen metaforlara ilişkin bilgiler sunulmuştur.

Tablo 3. Öğretmen Adaylarının ürettikleri metaforlardan *adalet/objektiflik* kategorisinde değerlendirilenler

Metafor	Frekans	Gereçesi
Torpil	6	Torpili olanın geçeceği olmayanın kalacağı bir sistem. Çalışmak değil torpil bulmak önemli.
Bukalemun	5	Kişiden kişiye değişik gösteren adamına göre hareket eden bir sistem. Renkten renge giren adaylar.
Teknik direktör	2	Sevdiği oyuncuyu sahada oynatacak teknik direktör.
Yandaş medya	2	Öğretmenlik yeterliliklerini değerlendirmekten çok dünya görüşüne bakılır.
Süzgeç	2	İyi olanın ve başarılının geçtiği diğerlerinin ise takıldığı bir süzgeç.
Şike	2	Hak ettiği halde şike yapılarak hakkı elinden alınanların dünyası
Bozuk terazi	2	Güçlüyü güçsüz, güçsüzü güçlü gösteren, geçerli olmayan bir ölçüm.
Sırtlan	1	Sırtlan çıkarları için her şeyi yapan bir hayvandır. Yeri gelir arkadaşlarını satar. Mülakatta böyledir kendi düşüncelerine uymuyorsa babası olsa affetmez.

Örümcek ağı	1	Torpili veya arkası olmayanın takıldığı bir durum.
Güzellik yarışması	1	Onların gözüne ve düşüncelerine yakın kişiler geçerli not alır.
Dozer	1	Torpili bulamayanların tüm emeklerinin ezilip yerle bir edilmesi
Hakem	1	İstedğine maçı kazandıracak kilit isim.
Dereyi geçen kişi	1	Dereyi geçinceye kadar sonrası önemli değil, liyakat aranmaz.
Buz kalıbı	1	Kendi kalıplarının dışındakiler erir.
Engelli koşu	1	Tüm engellerin geçilerek sonradan oluşturulan sanal engel.
Haksızlık	1	Hak ihlali yapmak için oluşturulmuş bir sistem.
Hırsızlık	1	Yıllarca biriktirilmiş emeğin çalınması.
Hâkim	1	Adaletli hâkim olmayınca verdiği hükümde yanlış olur.
Devekuşu	1	İşine gelenleri gören ancak işine gelmeyenler için kafasını toprağa gömerek onların onu görmediklerini uman sistem.

Tablo 3’te görüldüğü üzere öğretmen adaylarından 33’ü adalet/objektiflik kavramsal kategorisinde değerlendirilebilecek toplam 19 adet geçerli metafor üretmişlerdir. Bu kategori, öğretmen atamalarına getirilen sözlü sınavın adalet ve objektiflik yönüne ilişkin mesajların verilmek istendiği kategoridir. Üretilen metaforlardan sadece birinin olumlu diğerlerinin ise olumsuz tutumu yansıttığı görülebilmektedir. Torpil (f=6), Bukalemun (f=5) şike (f=2), bozuk terazi (f=2), devekuşu (f=1) gibi metaforların olumsuz tutumu yansıttığı, süzgeç (f=2) metaforunun ise olumlu tutumu yansıttığı görülebilmektedir. Aşağıdaki tabloda ise *siyasi güç* kategorisinde değerlendirilen metaforlara ilişkin bilgiler sunulmuştur.

Tablo 4. Öğretmen Adaylarının ürettikleri metaforlardan *siyasi güç* kategorisinde değerlendirilenler.

Metafor	Frekans	Gerekçesi
Padişah	6	Her şeyi her isteği gibi yapacak, dilediğini kazandıracak güç.
Kral	4	Kendi krallıklarında istedikleri gibi davranacaklar ve güçlerine güç katacaklar.
Kalın ense	3	Ensesi kalınlının başaracağı bir sınav

Gemi kaptanı	2	Dümen benim elimde sizin ne olduğunuz önemli değil ve nereye gitmek istediğinizde.
Ankara'daki dayı	2	Dayın yoksa neden bizi uğraştırıyorsun.
Senaryo	2	Baştakilerin kurguladığı senaryo, başrol oyuncularından çoktan belirlenmiş
Nuh'un gemisi	1	Geminin dışındakilerin yaşama şansı yok.
Çember	1	Çemberin dışına iten bir mekanizma.
Mafyacılık	1	Kendi kanunlarının geçerli olduğu bir sistem.

Tablo 4'te görüldüğü üzere öğretmen adaylarından 22'si siyasi güç kavramsal kategorisinde değerlendirilebilecek toplam 9 adet geçerli metafor üretmişlerdir. Bu kategori, öğretmen atamalarına getirilen sözlü sınavdaki siyasi güç ve otoritenin etkisine ilişkin mesajların verilmek istendiği kategoridir. Bu kategorideki metaforların tümünün olumsuz tutumu yansıttıkları görülebilmektedir. Bu kategoride özellikle padişah (f=6), kral (f=4) ve kalın ense (f=3) metaforların ön plana çıktığı gözlenebilmektedir. Tablo 5'te de *umutsuzluk* kategorisinde değerlendirilen metaforlara ilişkin bilgiler sunulmuştur.

Tablo 5. Öğretmen Adaylarının ürettikleri metaforlardan *umutsuzluk* kategorisinde değerlendirilenler.

Metafor	Frekans	Gereçesi
Karpuz-kavun seçimi	2	İçini bilemeden rastgele seçim. Kelek ve bozuklar seçilebilir
Sis	1	Önümüzü göremediğimiz puslu bir hava
Yetim	1	Ne elimizden tutan olur ne de başımızı okşayan.
Tiyatro	1	Önceden hazırlanan senaryonun sahneye aktarıldığı bir tiyatro
Şaka	1	Hiçbir şey gerçekçi değil, şaka gibi bir uygulama
Kurbanlık hayvan	1	Kurbanlarda seçilen hayvanlar gibi sadece dış görünüşüyle seçmek.
Sirk	1	Sirkteki gibi her şey sadece göz boyama için
Son nefes	1	O kadar emekten sonra son nefesimizi vereceğiz, başka nefes için fırsat verilmeyecek
Meyve vermeyen ağaç	1	İstediğin kadar sula, çalış, çabala ancak bir meyvesi yok.
Lüks villa	1	Sadece lüks villalarda yaşayanların başarılı olacağı bir sistem.

Heykel	1	Ne söylersen söyle işe yaramayacaktır, karşımızdakiler heykelleşecek.
Çetin ceviz	1	Elimizle kıramayacağımız sert bir ceviz.
Bahis kuponu	1	Ya tutarsa, ama tutar mı? İddia kuponundaki olasılık kadar.
Kokuşmuş kadavra	1	Ne yaparsan yap umut yok. Kokuşmuş bir kere.
Gece-gündüz	1	Gündüzümüzün geceye dönüşeceği bir alan
Köprüden önceki son çıkış	1	Böyle bir tabelayı görüp çıkışa yönelememek gibi bir şey, ya da tabela var çıkış kapalı.
Ölümcül ameliyat	1	İyileşme şansı yok, kurtarılma şansı da yok, ameliyata girsen de olmuyor girmesen de.
Muş'un mevsimi	1	Muş'un mevsimi gibi hep sisli, hep belirsizlik.
Ateş	1	Kimini yakan kimini de aydınlatan bir durum. Benim yanacağım kesin.
Ölümden sonraki yaşam	1	Sorular belirsiz, karar belirsiz atanıp atanmamak belirsiz.

Tablo 5'te görüldüğü üzere öğretmen adaylarından 21'i umutsuzluk kavramsal kategorisinde değerlendirilebilecek toplam 20 adet geçerli metafor üretmişlerdir. Bu kategori, öğretmen atamalarına getirilen sözlü sınava ilişkin öğretmenlerin umutsuzluklarını yansıttıkları kategoridir. Bu kategorideki metaforlar öğretmen adaylarının getirilen sözlü sınavda yaşamaları muhtemel olaylar üzerinden sözlü sınavı geçip geçemeyeceklerine ilişkin umutlarını yansıtmaktadır. Tüm metaforların olumsuz mesajlar içerdiği görülebilmektedir. Bu kategorideki özellikle karpuz kavun seçimi (f=2), sis (f=1) ve bahis kuponu (f=1) gibi metaforların ilgili mesajları içerdiği görülebilmektedir. Aşağıdaki tabloda ise *süreç* kategorisinde değerlendirilen metaforlara ilişkin bilgiler sunulmuştur.

Tablo 6. Öğretmen adaylarının ürettikleri metaforlardan süreç kategorisinde değerlendirilenler.

Metafor	Frekans	Gerekçesi
Mahkeme	2	Bir mahkeme heyetinin karşısında yargılanmak gibi bir şey.
Sorgu odası	2	Filmlerde gördüğümüz gibi tek bir sandalyenin üzerine oturtularak sorgulanmak.
Mahkûm	2	Elimiz mahkûm dilimiz mahkum, gönlümüz mahkum.
Üzüm	2	Üzümün üzüme bakınca karardığı gibi birbirlerimize baka baka kararacağız.

İp cambazı	1	İpin üstünde cambazlık yapmamız beklenen bir arena
Robot	1	Robotik varlıklar gibi doğru programlanıp programlanmadığımızı bakılacak.
Ayı'nın dayı olduğu yer	1	Dereyi geçinceye kadar ayıların dayılık taslayacağı bir yer.
Karanlık oda	1	Her şey belirsiz, her taraf karanlık
Görünmez varlık	1	Duyduğumuz, hissettiğimiz ancak kendisini göremediğimiz varlıklarla iletişim kurmak
Delinmiş balon	1	Ne yaparsan yap hava çıkışını engelleyemediğin ve gitgide sönmeye yüz tutacağın bir balon gibi, zor bir tecrübe
Yapboz	1	Her şey olsa da bir şeylerin eksik kalacağı tamamlanamayacak bir yapboz
Sert rüzgâr	1	Ne taraftan eseceği belli olmayan sert rüzgâr, savrulmamak imkansız
Sırat köprüsü	1	İyi olanın geçeceği kötü olanın ise düşeceği bir köprü, o güne kadar ki verdiğimiz emek belirleyici olacak.
Bal peteği	1	İyi arıların balını akıtacağı bir petek, yabancı arılarsa eleneceği

Tablo 6'da görüldüğü üzere öğretmen adaylarından 18'i süreç kavramsal kategorisinde değerlendirilebilecek toplam 14 adet geçerli metafor üretmişlerdir. Bu kategori, öğretmen adaylarının getirilen sözlü sınavdaki yaşayacakları süreci tasvir ettikleri ve bu bağlamdaki duygularını yansıttıkları kategoridir. Metaforlar incelendiğinde 12 adet metaforun öğretmenlerin olumsuz tutumlarını, 2 adet metaforun ise olumlu tutumlarını yansıttığı anlaşılmaktadır. Olumsuz metaforlardan özellikle sorgu odası (f=2), mahkeme (f=2) gibi metaforlar, olumlu metaforlardan ise bal peteği (f=1) ve sırat köprüsü (f=1) gibi metaforlar ön plana çıkmaktadır.

SONUÇ

Metaforlar sosyal bir olguya ilişkin bilincimizin dışavurumunu sağlayan dilsel araçlardır. Çalışmamızda ise öğretmen atamalarında getirilen sözlü sınavın öğretmen adaylarının üzerindeki etkilerini keşfedebilmeye olanak sağlayacak bir araç olarak kullanılmıştır. Eğitim fakültesinin son sınıfında okuyan öğretmen adaylarına “Mülakat (sözlü sınav).....gibidir. Çünkü .....” ifadesinin yer aldığı yarı yapılandırılmış form uygulanmış ve sözlü sınava ilişkin metaforik algıları ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Uygulama sonunda yapılan analizler sonucunda 94 öğretmen adayının 62 farklı metafor ürettiği anlaşılmıştır. Üretilen

metaforların büyük çoğunluğunun söz konusu sözlü sınava ilişkin olumsuz tutumu yansıttığı değerlendirilmiştir. Bu anlamda 94 öğretmen adayından 90'nın ürettiği 60 farklı metaforun olumsuz tutumu yansıttığı, 4 öğretmenin ürettiği 3 metaforun ise olumlu tutumu yansıttığı görülebilmektedir. Araştırmada belirlenen 4 kavramsal kategori açısından bulgular değerlendirilebilir;

i) Adalet/Objektiflik: Bu kategoride 32 öğretmen adayının ürettiği toplam 19 adet geçerli metafor değerlendirmeye alınmıştır. Bu kategori, öğretmen atamalarına getirilen sözlü sınavın adalet ve objektiflik yönüne ilişkin mesajların verilmek istendiği kategoridir. Tablo 3 incelendiğinde ilgili metaforlarda adalet ve objektiflik mesajının vurgulandığı görülebilmektedir. 18 farklı metafor üreten 31 öğretmen adayının, söz konusu sözlü sınava ilişkin olumsuz tutum içinde olduğu anlaşılmaktadır. Bu adaylar sözlü sınavın objektif kriterler ölçüsünde gerçekleşmeyeceğini bu bağlamda adaletten uzak ve keyfi muamelelerle suiistimale açık olduğunu düşünmektedirler. Böylelikle sınavdan elde edilen sonuçların güvenilir olamayacağını ve haksızlığa uğramalarının olası olduğunu belirtmişlerdir. Özellikle Torpil (f=6), Bukalemun (f=5) şike (f=2), bozuk terazi (f=2), devekuşu (f=1) gibi metaforlar ve gerekçeleri incelendiğinde öğretmen adaylarının çoğunlukla adil ve objektif olmayacak bir sözlü sınavı ve sonuçlarını ürettikleri metaforlarda yansıttıkları anlaşılabilir. Araştırmamızın bu bulgusu Kayıkçı, Özdemir ve Özyıldırım'ın (2015) okul yöneticisi seçiminde kullanılan sözlü sınava ilişkin yaptıkları araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. İlgili araştırmada yönetici adaylarının yapılan sözlü sınavın objektifliğine vurgu yaptıkları ve bunun düzeltilebilmesi için çoğulcu katılımcı bir anlayışla jürilerin oluşturulmasını önerdikleri görülebilmektedir. Sözlü sınavın objektifliği ve adilliği yönüne ilişkin elde edilen olumsuz vurguya benzer bulgulara literatürde de rastlanılmaktadır (Akın, 2012; Demirtaş ve Özer, 2014). Bu kategoride öğretmen adaylarından 2'si ise, ilgili sınavın iyi ile kötüyü, başarılı ile başarısız birbirinden ayırt edeceğini, dolayısıyla da getirilen sınavın güvenilir ve geçerli sonuçlara ulaştıracağını düşünmektedirler. Bu adayların ürettiği metaforun süzgeç (f=2) olduğu görülebilmektedir.

ii) Siyasi Güç: Bu kategoride 22 öğretmen adayının ürettiği toplam 9 adet geçerli metafor değerlendirmeye alınmıştır. Bu kategorideki metaforlar getirilen sözlü sınavdaki siyasi gücün rolüne ve etkisine ilişkin mesajlar içermektedir. Bu kategorideki metaforlar getirilen sözlü sınavın siyasi güç ve otoritenin manipülasyonuna açık olduğu ve siyasi gücün etkisinden bağımsız değerlendirilemeyeceğini vurgulamaktadır. Tablo 4 incelendiğinde öğretmen adaylarının sözlü sınav sonuçlarının belirlenmesinde siyasi gücün etkisinin

olabileceğini düşündüklerinden olumsuz tutumu yansıtan metaforlar ürettikleri anlaşılabilir. Bu adaylar sözlü sınavın siyasi güç ve otorite tarafından getirilerek keyfi muamelelere zemin hazırladığını düşünmektedirler. Siyasi gücün kendi benimsediklerinin dışında kalanları öğretmenliğe atamayacağını dolayısıyla sözlü sınavın güvenilir sonuçlara ulaştırmayacağını savundukları görülebilmektedir. Bu kategorideki özellikle padişah (f=6), kral (f=4), kalın ense (f=3) gibi metaforların ilgili mesajları içerdiği görülebilmektedir. Araştırma kapsamında bu kategoride elde edilen bulgularda yine sözlü sınava ilişkin daha önce yapılmış araştırma sonuçlarınınca desteklendiği anlaşılmaktadır (Demirtaş ve Özer, 2014; Kayıkçı, Özdemir ve Özyıldırım, 2015).

iii) Umutsuzluk: Bu kategoride 21 öğretmen adayının ürettiği toplam 20 adet geçerli metafor değerlendirmeye alınmıştır. Bu kategori, öğretmen atamalarına getirilen sözlü sınava ilişkin öğretmenlerin umutsuzluklarını yansıttıkları kategoridir. Tablo 5'deki metaforlar getirilen sözlü sınavda öğretmen adaylarının sözlü sınavı geçip geçemeyeceklerine ilişkin ne kadar umutlu olduklarını vurgulamaktadır. Bu kategorideki metaforlardan hareketle, öğretmen adaylarının getirilen sözlü sınavdan geçebileceklerine dair çok az umutlu oldukları, ciddi bir belirsizliğin var olduğunu ve sürecin nasıl tamamlanacağını kestiremedikleri anlaşılabilir. Bu kategoride değerlendirilen metaforlar incelendiğinde; öğretmen adaylarının ilgili sözlü sınav hakkında olumsuz tutum içinde oldukları görülebilmektedir. Bu kategorideki özellikle karpuz kavun seçimi (f=2), sis (f=1) ve bahis kuponu (f=1) gibi metaforların ilgili mesajları içerdiği görülebilmektedir.

iv) Süreç: Bu kategoride 18 öğretmen adayının ürettiği toplam 14 adet geçerli metafor değerlendirilmiştir. Bu kategori, öğretmen adaylarının getirilen sözlü sınavdaki yaşayacakları süreci tasvir ettikleri ve bu bağlamdaki duygularını yansıttıkları kategoridir. Bu kategorideki metaforlar getirilen sözlü sınavda öğretmen adaylarının neler yaşayabileceklerini, hangi zorluklarla karşılaşacaklarını, nasıl bir süreçten geçeceklerini vurgulamaktadır. İlgili metaforlar incelendiğinde, öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu (f=12) getirilen sözlü sınavda bilişsel ve duyuşsal anlamda rahat olamayacaklarını, kendilerini sınırlandırılmış hissedeceklerini, zaten önceden belirlenmiş bir senaryonun sahneye koyulacağını, kendi yeterliliklerinin ölçülmeyeceğini belirtmişlerdir. Bu nedenlerden ötürü geçerli ve güvenilir bir ölçmenin de gerçekleşmeyeceğini savunmaktadırlar. Olumsuz tutumu özellikle sorgu odası (f=2), mahkeme (f=2) gibi metaforlar temsil etmektedirler. Diğer öğretmen adayları (f=2) ise, sürecin iyi ile kötüyü birbirinden ayırt edebileceğini ve sözlü sınava kadar ki birikimlerinin başarılarında belirleyici rol oynayacağını

belirtmişlerdir. Olumlu tutumu bal peteği (f=1) ve sırat köprüsü (f=1) metaforları temsil etmektedir.

Çalışmamız, öğretmen adaylarının Türkiye’de uygulamaya çalışılan sözlü sınavın mevcut uygulama şekline ilişkin metaforik algılarını ortaya çıkarmaktadır. Öğretmen seçiminde nitelikli olan ile olmayanı ayırt edebilmek için iyi niyetli olarak getirildiği değerlendirilen ve literatürde kullanım amacına ve alanına göre etkili bir ölçme ve değerlendirme aracı olan sözlü sınavının (Güler, 2007) kendisi araştırmamızın tartışma konusu değildir. Yani araştırma sonuçları ile sözlü sınavın ölçme ve değerlendirmedeki yeri, doğru kullanım alanı ve etkililiği gibi özelliklerinin değerlendirilmesi uygun olmaz. Bu bağlamda araştırmada elde edilen metaforların sözlü sınavın mevcut uygulama şekline yönelik olarak geliştirildiği değerlendirilmelidir. Bununla beraber araştırma bulguları geçerli ve güvenilir bir sözlü sınavın öğretmen seçiminde uygulanabilmesi için var olan aksaklıkları ve gerekli olan değişiklikleri göstermesi bakımından önemlidir. Çalışmada ulaşılan bulgular ışığında yapılan tüm tartışmalardan hareketle aşağıdaki önerilerde bulunulabilir:

1- Öğretmen adaylarının bir bölümü ürettikleri metaforlar ile öğretmen atamalarına getirilen sözlü sınavda objektif ölçütlerin var olmadığını ve adil bir sınav olmayacağını düşündüklerini göstermişlerdir. Bu bulgudan hareketle sözlü sınavın değerlendirme ölçütleri oluşturularak öğretmen adaylarının adalete ilişkin olumsuz kaygıları giderilebilir. Bu ölçütler özellikle alan bilgisi, genel kültür ve öğretmenlik meslek bilgisi alanlarında farklı şekillerde tanımlanarak aday öğretmenlerin sınava nasıl ve ne şekilde hazırlanacaklarını göstermelidir. Bu durum daha sağlıklı bir ölçme ve değerlendirmeye de zemin hazırlayarak öğretmen adaylarının sınava ilişkin güven duygularını da tesis edebilir.

2- Öğretmen adaylarının bir bölümü ürettikleri metaforlar ile öğretmen atamalarına getirilen sözlü sınavda siyasi iktidarın kendi gücünü kullanarak sınav sonuçlarını manipüle edebileceğini düşündüklerini göstermişlerdir. Bu bulgudan hareketle, sözlü sınavı gerçekleştirecek olan jürinin çoğulcu katılımcı bir yaklaşımla objektif ölçütlerle oluşturulması sağlanabilir. Gerek akademisyenlerden gerekse Milli Eğitim Bakanlığı yöneticilerinden veya gerekse kıdemli öğretmenler ve eğitimle ilgilenen sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinden seçilecek üyelerle her il ve bölge için jüriler oluşturulabilir. Böylelikle mesleğinde çok daha başarılı olabilecek adayların seçilmesi için gerekli olan sözlü sınav hakkında öğretmen adaylarının bu bağlamdaki eleştirileri ve kaygıları giderilebilir.

3- Yine araştırma bulgularından hareketle, sözlü sınavının kamera kaydı eşliğinde yapılmasıyla öğretmenlerin her 4 kavramsal kategorideki olumsuz tutum ve kaygıları giderilebilir.

4- Kamera kaydı eşliğinde gerçekleştirilen sözlü sınav sonuçlarına itiraz edilebilecek bir itiraz komisyonu oluşturulabilir. Yine bu komisyon sözlü sınav komisyonu gibi çoğulcu katılımcı bir anlayışla oluşturulmalıdır.

5- Personel alımında sözlü sınav uygulayan diğer kamu kurumlarında da benzer araştırmalar yapılarak sözlü sınavın olası sonuçları hakkında daha detaylı bakış açısı kazanabilir.

KAYNAKLAR

- Akın, U. (2012). Okul Yöneticilerinin Seçimi ve Yetiştirilmesi: Türkiye ve Seçilmiş Ülkelerden Farklı Uygulamalar, Karşılaştırmalar. *AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(2), 1-30.
- Altun, S. A., & Apaydın, Ç. (2013). Kız ve Erkek Öğretmen Adaylarının “Eğitim” Kavramına İlişkin Metaforik Algıları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 19(3), 329-354.
- Ben- Peretz, M., Mendelson, N., & Kron, F. W. (2003). How Teachers In Different Educational Contexts View Their Roles. *Teaching and Teacher Education*, 19, 277–290.
- Cerit, Y. (2008). Öğrenci, Öğretmen ve Yöneticilerin “Müdür” Kavramı İle İlgili Metaforlarailişkin Görüşleri. *Eğitim ve Bilim*. 33(147), 3-13.
- Coşkun, M. (2011). Lise Öğrencilerinin “İklim” Kavramıyla İlgili Metaforları (Zihinsel İmgeleri). *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 5(3), 919-940.
- Çelikten, M. (2006). Kültür ve Öğretmen Metaforları. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 21, 269-283.
- Çobanoğlu, N., & Gökalp, S. (2015). Öğretmen Adaylarının Okul Müdürüne İlişkin Metaforik Algıları. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(31), 279-295.
- Deant-Read, C. H., ve Szokolszky, A. (1993). Where Do Metaphors Come From? *Metaphor and Symbolic Activity*. 8(3), 227-242.
- Demirtaş, H., & Özer, N. (2014). Okul Müdürlerinin Bakış Açısıyla Okul Müdürlüğü. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22(1), 1-24.

- Döş, İ. (2010). Aday Öğretmenlerin Müfettişlik Kavramına İlişkin Metafor Algıları. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 9(3), 607-629.
- Ekiz, D., & Koçyiğit, Z. (2013). Sınıf Öğretmenlerinin “Öğretmen” Kavramına İlişkin Metaforlarının Tespit Edilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 21(2), 439-458.
- Güler, N. (2017). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: Pegem Akademi.
- Hacıhafızlıoğlu, Ö., Karadeniz, Ş., & Dalgıç, G. (2011). Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliğine İlişkin Algıları: Metafor Analizi Örneği. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 97-121.
- Inbar, D. (1996). The Free Educational Prison: Metaphors And Images. *Educational Research*, 28, 77-92.
- Kaya, M. F. (2014). Sosyal Bilgiler Öğretmenadaylarının Çevre Sorunlarına İlişkin Algıları: Metafor Analizi Örneği. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9(2). 917-931.
- Kayıkçı, K., Özdemir, İ., & Özyıldırım, G. (2015). İlk Defa ve Yeniden Okul Müdürü Görevlendirilmesi: Sözlü Sınav, Üzerine Bir Değerlendirme. *Kuram ve uygulamada Eğitim Yönetimi*, 21(4), 471-498.
- Kendall, J. E., & Kendall, K. E. (1993), Metaphors And Methodologies: Living Beyond The Systems Machine. *MIS Quarterly*, 17 (2), 149-171.
- Koçak, O. (2011). *Okul Müdürlerinin; Öğrencilik, Öğretmenlik Ve Müdürlük Dönemlerindeki Okul Yöneticiliğine İlişkin Metaforik Algıları*. (Yüksek Lisans Tezi). Tokat: Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Lakoff, G., & Johnson, M. (1980). *Metaphors We Live By*. Chicago: University of Chicago Press.
- Levine, P. M. (2005). Metaphorsan Dimages Of Classrooms. *Kapa Delta Pi Record*, 41(4), 172-175.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative Data Analysis* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage Pub.
- Morgan, G. (1998). *Yönetim ve Örgüt Teorilerinde Metafor (Images of Organization)*. Çev, Gündüz Bulut, İstanbul: MESS Yayınları.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative Evulation And Research Methods* (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.

- Saban, A. (2009). Öğretmen Adaylarının Öğrenci Kavramına İlişkin Sahip Oldukları Zihinsel İmgeler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 281-326.
- Saban, A., Kockeber, B. N., & Saban, A. (2007). Prospective Teachers's Conceptions Of Teaching And Learning Revealed Through Metaphor Analysis. *Learning and Instruction*, 17, 123-139.
- Sanders, P. (1982). Phenemology: A New Way Of Wieving Organizational Research. *The Academy of Management Review*, 7(3), 353-360.
- Singh, K. (2010). Metaphor As A Tool In Educational Leadership Classrooms. *Management in Education*, 24(3) 127-131.
- Short, D. C. (2000). Analysing Metaphor In Human Resource Development. *Human Resource Development International*, 3(3), 323-341.
- Sönmez, V., & Alacapınar, V. G. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- TDK (2011). Büyük Türkçe sözlük. <http://www.tdkterim.gov.tr/bts/>. (Erişim Tarihi: 14.06.2017).
- Tompkins, P., & Lawley, J. (2002). *The magic Of Metaphor*. The Caroline Newsletter. <http://www.cleanlanguage.co.uk/Magic-of-Metaphor.html> (Erişim Tarihi: 20.06.2017).
- Töremen, F., & Döş, İ. (2009). İlköğretim Öğretmenlerinin Müfettişlik Kavramına Yönelik Metaforik Algıları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*. 9 (4), 1973-2012.
- Turhan, M., & Yaraş, Z. (2013). Öğretmen ve Öğrencilerin Öğretmen, Disiplin, Müdür, Sınıf Kuralları, Ödül ve Ceza Kavramlarına İlişkin Metafor Algıları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23 (1), 129-145.
- Yalçın, M., & Erginer, A. (2012). İlköğretim Okullarında Okul Müdürüne İlişkin Metaforik Algılar. *Öğretmen Eğitimi ve Eğitimcileri Dergisi*,1(2), 229-256.
- Yıldırım, A.& Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.